Pogovori.

Gosp. *F. R.* Vaša pesem je brez imena, pa ne brez namena. Radi bi, da bi vse Slovence navdušili, da pridejo na lepo Gorenjsko stran, „Da pravo ljubav občutili Tu bodo za dom svoj premili“. Pa ko bi tudi vso natisnili, dvomimo, da bi imela toliko uspeha, kakor če ponovimo klasični Prešernov distih: „Dežela kranjska nima lepš'ga kraja, Ko je z okoljšno tá, podoba raja.“ Upamo, da ste tudi zadovoljni.

Gosp. *Ferdinandov.* Z Vami smo sicer že jedenkrat govorili. Opozorili smo takrat zlasti na rimo. Tega ste se nekaj, kakor kaže, „k srcu vzeli“. Ali, prosimo Vas, to dvoje pesmic, če jih tako imenujemo, vendar še ni za tisek. V prvi „Ob razdrti kapeli“ je pač nekaj lepih besedij, a čudno se nam dozdeva, da morete trditi . . .

Vse tiho, vse . . . Le iz kostanja sem
Šušti duhteča sapica in tiha . . .
Z oltarja pa razrušenega — še
Ljubezen božja kakor nekdaj diha. —

Iz kostanja! šušti duhteča sapica in tiha! Z oltarja še diha ljubezen božja. Ljubi gospod! sunt verba — verba! „Žitno polje“, druga. — Misli — prilike niste dovršili. Prvi del predolg —, drugi prekratek za prvega: oba pa — vsaj kar se tiče tertium-a comparationis — v nobeni zvezi. Tudi moramo Vam in nekaterim drugim ob jednem ob tej priliki vendar povedati, da nikari siliti v tak jarem slovenske govorice. Licentia poetica — no, to pripoznavamo. Ali, da bi naglaševali besede zaradi stopic kar mogoče nenavadno, da bi prezirali slovnico in njena pravila: tu moramo pa že reči: quousque tandem! — Kdo govori: pred ménoj . . . prihaje m. prihaja; dajá — m. daje itd. — Še to: kakšna more biti pač: onemela skrivnost! katero veterci „šepečejo žitu nežnó pihljajoč“. — Moj Bog, česa vsega poetje ne „slišijo“.

Gosp. *Iv. Gz.* Pohvalno moramo izreči se o Vaši ljubezni do domovine, jednako o navdušenosti za lepoto „Baškega jezera“. A manj pohvalno za pesem „Baškemu Jezeru“. Prav za prav celi spev ni drugega kakor posnetek one znane: „Kdor ima srce“, pa še celó ne prav srečen. Začenjate prav z besedami: „Kdor ima srce, In mu kri še vre Za predrago domovino . . .“ Kri še vre za domovino? In takemu: „Rad se veseli, Vzdiga rad oči Po hribcih in dolini.“ Če mu za domovino res vre kri, pač zna kaj boljega storiti kakor ozirati se „po hribcih in dolini“. In tako gre naprej, tu in tam s patosom sicer, pa z okorno besedo izraženim. Najbolj pa dvomimo, da bi bilo resnično to-le: „Jezero Baško ti lepo, Dom predragi moj, premili. — Menda niste riba ali kak — povodni mož! Brez zamere —, a v list nam ni mogoče sprejeti Vašega izliva za dom, kakor vse kaže, gorko vnetega srca.

Gosp. *E. V. Lindeški.* Pohajate menda radi po grobeh. Tu gledate in poslušate v prvi vrsti deklico — siroto, ko toži za dobro materjo in prosi, naj ji dovoli ostati kar na grobu njenem, in res . . . zaspi, pa: „Nje duša zletela K Bogu je vesela.“ — Na drugem grobu v drugi „pesmi“ nagovarja mladenič očeta, ko je „bival dolgo v ptujini, Proč od tebe, proč od tod“. Menil je, „da se zarasel V domovino mu je pot . . .“ Žalost mu stiska srce in zato vošči: „Le počivaj, blagi oče, Luč nebeška naj ti sije! Tam v nebesih za nas prosi, Naj ti mir nebeški klije!“ H koncu ste pristavili: „Te-le dve pesmice Vam pošiljam s prošnjo, da bi se natisnile, ako so godne za natisek, v ‚Dom in svet‘. Ob jednem prosim pojasnila, ali imam kaj pevske zmožnosti ali ne. Prosim, presodite! Z odličnim . . .“ Ali nas bodete slušali ali ne, ne vemo. Rečemo pa prav odkrito in le v korist Vašo: pustite pesnikovanje! Stavimo, da ste zamudili pri kovanju teh dveh „pesmic“ toliko časa, da bi bili med tem storili marsikaj drugega dobrega. Saj ni da bi vsak moral biti pesnik. In če po vsem tem, kar smo že povedali na platnicah: o rimi — o stihih — o merilu — še vedno na vse to tako malo pazite . . . potem, no! potem ostanemo pri tem: pustite pesnikovanje. Z drugim delom bodete več koristili narodu in — sebi.

„*Mira.*“ Z Vami smo bili že jedenkrat v pogovoru. Pa ko nas tako „laskavo zahvaljujete“ za „laskavo oceno“ — pač ni, da bi ne izpolnili še te Vaše prošnje in ocenili „zopet par poskusov“. No, ljudje smo, hvala in hvaležnost tudi nam dene dobro, čeprav — in to zatrjujemo — nas v tem ne moti, da bi ne bili nepristranski. Tri pesmi so pred nami. To se vsaj bere tako, da človek začne misliti, je-li vredno izpregovoriti o njih ali ne. Vredno je in lahko rečemo, prav vredno je. Posebno prva: „Na božjej njivi“ ima lepo, zdravo misel. Le žal, da je niste izvedli popolnoma. Zadnjo kitico smo pri-

čakovali drugačno. Preberite še jedenkrat to pesem, in da častiti čitatelji z nami lahko sodijo, natisnemo jo celo. Malo popravila — pa bi se lahko dela v list. Torej:

Na božjej njivi.

Često me korak zanese
Tje na oni tihi vrt,
Kjer najlepše so gredice,
Kamor cvetje sadi smrt.

Rada tam pohajam grobe
Znancev, ki že ondi spé;
Ter zamišljeno vrh križev
Zrem napise té in té.

Koliko jih ondi sniva
Ki težkó so šli od tod.
Od zemljé težkó ločili
In od svetnih se dobrot!

In meneč, da ne namesti
Nihče jih na svetu tem:
Bol jih trla, ko hiteli
Krutej smrti so v objem!—

A da mnogi bi se vzbudil,
Ki tu mirno sniva zdaj,
In povratil se v življenje —
Želel bi si spet nazaj!

Videl bi, kakó minljivo
Vse pod solncem, kar živi,
In da ni na svetu srečen
Razun on, ki v grobu spi!

Tako, in sedaj recite: ali bi ne bilo prav, da se dosledno držite misli, katero ste izrazili v četrti kitici? Koliko ljudij je na svetu, ki mislijo, da so res nenadomestljivi, da bo vsega konec, če njega in onega ne bo! Nenadomestljiv — to je samo Bog! Naj bi še tak vrnil se iz groba, pa pogledal v svet! Videl bi, kako ga malokdo ali nihče več ne pogreša, kako so ga skoraj vsi pozabili! Tako bi se logično izvedla ta misel v zadnji kitici in bi bila prav krasna pesmica z lepo idejo. Sicer je nekaj rečenega, a ni jasno za celoto. Še lepša se nam zdi misel v drugi: „Zguba“. Pa zunanja oblika ni tako dobra kakor v prvi, dasi prav mnogo bolja, kakor marsikateri drugih takih poskusov“. Ker je hkrati poučna, denimo jo tudi semkaj!

Zguba.

Kakó se marsikteri trudi,
Da bi nabral si več blagá;
Kakó se dan na dan upira
In si še v noč mirú ne dá.

Skrbi in dela, kot bi menil
Še doživeti večnih let;
Ko zraven niti ne pomisli,
Da že hiti ga smrt zajet!

Ga senca zgube že oplaši,
— Imetek da ne skrči se —
A to ga prav nič ne vznemirja,
Bogá da svoj'ga zgubil je!

Pri skrbi vsej za časni blagor
Pa to največjo skrb prezré;
Potare ga najmanjša zguba,
Samo le-ta največja ne.

Skrči se — zgubil je — slaba rima. Jeden apostrofov Vas je tudi našel —. Najmanj jasna pa je tretja:

Srcé.

Srcé človeško je podobno knjigi,
Ki v njo življenje nam spomine riše;
Od vsega, kar smo okúsili, čutili,
Ostane vtis nam, da — si čas ga zbriše.

S plevelom so namešane cvetice,
Ki huje log, poljé in loke širne
Slučajno so iz semena pognale,
Ki ga zavél je vetrič v kraje mirne.

Takó večina radosti in strásti,
Ki se v človeškem srcu jih poraja,
Je le posledica utisov tacih,
Na koje nas spomin več ne navdaja.

Ali ste si sami ustvarili jasen pojem o tem, kar ste hoteli povedati? „Ostane vtis nam, da — si čas ga zbriše . . .“ kako si to mislite? Ostane — četudi ga zbriše, to si je vendar nasprotno! Druga kitica je nejasna. Mešate plevel in cvetice; pa se ne ve potem, je-li plevel mešan s cveticami, ali cvetice s plevelom. Sicer pa ne moremo umeti, kako hočete to podobo spraviti v zvezo, v primero s srcem. Vsaj po tretji kitici, ki je tudi nejasna, nam je to težko razbrati. Seve, kdor sam kaj napiše, misli ali reče: „Nič ni ložega, kakor to.“ — Saj nam je jeden naših ljubih pesnikov skoro zameril, da nismo mogli razumeti vsega njegovega „tajnostnega šepetanja in molčanja“. A mi moramo zahtevati, da se nam stvar v pesmi že tako pové, da ni treba vedno kdo zna koliko filozofskih študij, da tako malo pesmico („Stimmungslied“ bi ji rekli) razumemo. Mi bi si upali nasprotno trditi, kakor trdite Vi, namreč, da ne „vtisi, katerih se več ne spominjamo“ — ampak uprav tisti, ki jih v hipu čutimo, so večinoma posledica radosti in strasti.

Koncem moramo — in to so častiti naši bralci menda tudi spoznali — trditi, da kaže zadnji „poskus“ precejšen napredek mimo prvega (v 12. številki). In zato ponavljamo, kar smo že večkrat rekli: resna volja, dobro srce pa trezna pamet pomore gotovo, da človek popolni zmožnosti, katere mu je dal dobrotljivi Stvarnik.